

Завой

Седмичник за култура, изкуство, критика и общественост.

Щастлив е младенецът и широко му, е във люлката, но ще мине време, той ще стане мъж и тъсенъ ще му се стори свѣта.

Шилер.

Предвестници

Живи сж предвестниците на една нова общественост, която се заражда по силата на историческата повела. Въвновни принципи и традиции чакат вече своя редъ за преоценка. Чакат да отбележат действителната си стойност и идентъ. Досегашният им крепостникъ-човѣка, исна свободата си и ще си я получи. Налагат му това новитъ проблеми, които времето слага на дневенъ редъ, за спешно разглеждане и разрешаване.

Около тия нови проблеми, около самото ново време, което идва, е на пътъ да се обедини цялата млада българска интелигенция, и което е най-радостно: повикъ за това обединение не е внесень отъвън, той е резултатъ на високо съзнание, на отговорностно съзнание. Като нова въра то овладява всички, за да замѣсти сжипо-платенитъ увлечения, за да начертае пътъ надъ безпътната.

Въ миналото не липсваха случаи, когато младата българска интелигенция, по своя и по чужда вина, грѣшише и въ грѣшитъ си забравяше предназначението си.

Така забравено това предназначение бѣше трофейна и спекулативна гордостъ на други. Подобно повторение е изключено вече. Безполезенъ е следователно и всѣки опитъ въ тая насока. Завоятъ къмъ новата общественост се очертава и за устремния походъ къмъ нея има залогъ. Той е: българската младежъ съ своя авангардъ: интелигенцията.

„Завой“

„Дѣдо Божилъ Бардето и баба Цона отлава си живѣха небезпокоявани отъ нищо. Тримя синове иматъ — всички сж въ София на работа. За тѣхъ кехъри не берагъ. Бардето дажне се хвалѣше:

— Но, я съмъ чорбаджия, но; кой може съ мене да се мѣри? Но, трима синове на служба имамъ. Но, и ниви имамъ. Но, една да я орешъ по цѣль месеца.

Тия думи Бардето изговаряше бавно и провлачено, като не пропускаше да употребява винаги думичката „но“. Бавността на говора показваше сжщо така на бавнитъ му движения. Голѣмата вѣлнѣста шапка, нахлушена върху не малката му глава, не отговаряше никъкъ на тънката му шия. Веднажъ една му снаха казала: „Татко, дай ми това бардето“, а той ѝ отговорилъ: „Но, ние на това му казваме стомѣнъ, но, у моя къща тая дума я нѣма. Но, да не съмъ те чулъ вече да я ломотишъ“. И отъ тамъ му бѣха кръстили пр

ПОЛИТИЧЕСКИ ДНЕВНИКЪ

НАШИТЪ СЪСЕДИ ЮГОСЛАВИЯ.

Нашата западна съседка продължава да следи събитията съ което е въ непосредствена близостъ.

Гърция.

Отеглянето на италианскитъ войски отъ границитъ ѝ дава отгласъ на миролюбие, за нея и за Балканитъ въобще.

Турция.

Министра на външнитъ работи г. Сарачоглу замина за Москва. Той изказа надеждитъ си, че това негово пътуване ще бѣде резултатно за Турция.

Ромъния.

Следъ убийството на министър-председателя — Армандъ Калинеску, полувоенниятъ кабинетъ е указание за твърдата рѣжка на кралъ Кароль. Надеждитъ сж: че това ще изключи последицитъ.

ПО СВѢТА

Германия.

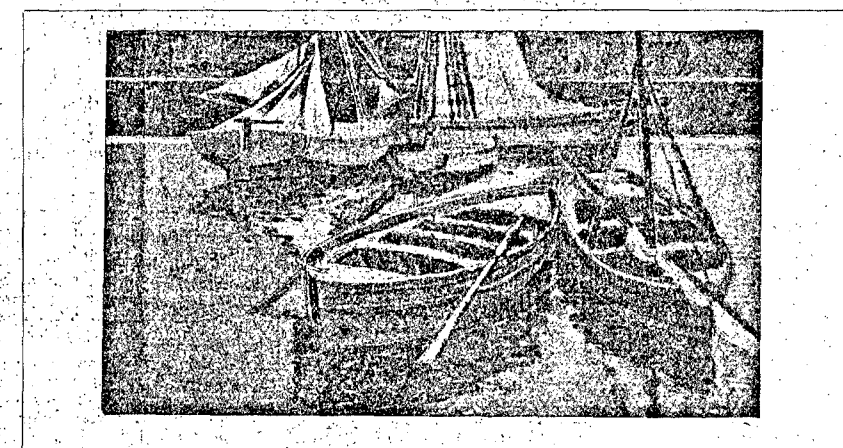
Последната речъ на Фюрера е думата на Германия. Тая речъ продължава да се коментира въ чужбина — до като едни виждатъ въ нея елементи на миролюбие, английскитъ и франскитъ официални срѣди я атакуватъ.

Англия.

Като отговоръ на речта на Хитлеръ, г. Чембърленъ декларира че Англия ще води война до пълна победа.

Франция.

Въ по-голѣмата частъ отъ фенскитъ печатъ не сж престанали коментаритъ на речта на

ПРЕГЛЕДЪ НА ПЕЧАТА

Подъ насловъ: Нашата политика, списание „Възда“ — да виддо мѣсто пише:

Есенята на 1939 г. ни заварава при извънредно интересно международно положение. Войната, отъ пружрака на която човѣкството се бѣше, е вече въ своя разгаръ. Навистина, тя за сега е ограничена само между четири държави, ако не се смѣтатъ доминионитъ, но има всички изгледи да обхване и други страни, въпреки опититъ да бѣде ограничена, а дори и съвършено да бѣде преустановена. Обстоятелството, че въ войната участвуватъ три велики сили съ събитовни интереси,

г. Хитлеръ. Изводътъ отъ тия коментарии е, че Франция ще води войната до пълна победа.

Съв. Русия.

Следъ намѣсата на Польша и следъ настоящото посещение на турския министъръ на външнитъ работи въ Москва, съ повишень интересъ се очаква насоката на попататъшното и поведение.

а едната отъ тѣхъ — Англия е съ свѣтовно господство, не подхранва оптимистични надежди. Отъ друга страна дойде и пактъ за неоплатенне, сключенъ между Германия и Съв. Русия. Този пактъ, върху съдържанието на които, все още се правятъ логатки, изигра важна роль. Той ще има, по всичко изглежда, още по-голѣмо значение и въ бъдаше и за него ще трѣбва да се дѣржи добра сметна при опредѣляне политиката на тази или онази държава. На трето мѣсто, идва голѣмитъ брой неутрални държави, за държането на които, вѣковнитъ сделатъ, отъ близу, Прибързано е, обаче, да се мисли, че тѣ ще могатъ да окажатъ решително влияние за ограничаване на избухналитъ конфликтъ. „Блокетъ“ на неутралнитъ държави не е тѣй единъ въ своитъ интереси, както изглежда на пръвъ погледъ. Тѣхнитъ неутралитетъ е „продуктуванъ“ отъ най-различни подбуды. Едни сж приврзани дискретно къмъ „мира“, и тѣ до край ще останатъ вѣрни на своя неутралитетъ. Други сж, въврзани договорно съ нѣкои отъ вѣковнитъ страни и чакатъ да настѣпятъ предвидѣнитъ условия, за да изпълнятъ съ оръжие своитъ задължения. Най-после, не е изключена възможността щото нѣкои отъ неутралнитъ държави да бѣдатъ принудени отъ самитъ събития да напуснатъ своя неутралитетъ. Това различие въ интереситъ и положението на неутралнитъ държави, по-скоро, ни

приближава до началото на общата война, околкото до края на започналитъ вържовень конфликтъ. България, доколкото зависи отъ нея, е необходимо да направи възможното за да остане на страна отъ съперничествата на голѣмитъ държави. Това, именно, налага по-голѣмо внимание отъ страна на отговорнитъ фактори, защото и най-малката грѣшна стѣпка може да има неоправими последици. Можемъ да бѣдемъ доволни, обаче, че поне две велики сили, — Италия, Съв. Америка за сега сж решили сжщо така да наблюдаватъ отъдалеко вържовеното съперничество между Германия и Англия. Общността на интереситъ и традиционитъ връзки, които ни свързватъ съ нѣкои отъ тѣхъ, могатъ да послужатъ до известна степенъ за здрава опора на неутралитетъ, къмъ който се стремимъ и нашата страна. А поддѣлятъ ли се тия условия и съ пододѣнитъ търговски договори, които биха ни направили по независимитъ отъ чуждия пазаръ, България би могла да различа, че ще олази своя неутралитетъ дори и тогава, когато всички или по-голѣмата частъ отъ нашитъ съседни биха се отказали отъ него.

Не обсъждайте военнитъ въпроси.

Бѣдете предпазливи въ разговоритъ си. Има шпиони и провокатори.

Крумъ Григоровъ

Не сж за този свѣтъ

„Кора „Бардето“. Наричаха го и „Сръндакътъ“ защото шапката съ тънката шия приличаше на гжбата „Сръндакъ“. Съ лѣвния кракъ накуваше, та дръвновитъ кривакъ му бѣше вѣченъ другаръ. И лѣте и зиме той не смѣваше коженитъ ногавити, намъкнати връзъ беневерецитъ на краката му и причакени за ремѣка на кожениа силѣхъ съ по една конопена връвъ.

Дѣдо Божилъ и баба Цона въ обноснитъ си приличаха на малки деца. Подвикнеше ли той: „Къде е моето любѣ“, или: „Но, Цонце, но, ела ми помогни“, — баба Цона се задаваше отъ кукнята и примигваше съ клепки презъ немититъ си очила, като пипкава кокошка, стояла дълго на тъмно и по тая начинъ атрофирала зрението си.

— Ида, ида, Божко, — мъже-

ше се да забърза тѣ и се опитваше да подскочи съ изтънлитъ си като клѣчки крака, обути въ широки черни вълнени чорапи, изпстрѣени тукъ-тамъ съ тъмносини фигурки прилични на току-що излюпени пилетъ.

Всѣки-месечно синоветъ имъ (отъ които-двамата бѣха стражари, а най-малкия работникъ въ нѣкакво „депо“) изпращахе по стотина лева, които за тѣхъ бѣха предостатъчни. Отъ нивичитъ изкарваха по малко жито, а съ тия пари дѣдо Божилъ никога не бѣше безъ тютюнецъ. Не бѣха рѣдки случитъ да се почерпятъ и по шишенце сливова — оставахъ и за оризъ и за солъ.

Отъ баща си бѣше наследилъ дървеното рало. Съ него си орѣше, като смѣняше само нѣкоя счупена или изтъркана частъ. При такива случаи баба

Цона водѣше дветъ кравички за синджиритъ, мамѣше ги съ парченце хлѣбецъ, а дѣдо Божилъ забиваше ралото и махаше съ остена. Слалитъ кравички едвамъ пристѣпваха крачка следъ крачка.

Баба Цона, следъ нѣколкократни сжвжания по рохкавата бразда и буренка, току се совпаше: — Полека, Божкенце, Искашъ душата да ни извадишъ съ твоего бързана. Нивата край нѣме.

Бардето подсвирваше ѝ кравитѣ заставаха. Той запушваше чибукъ, почиваха и пакъ продължаваха.

Нивата орѣха за половинъ месецъ.

Едно, обаче смути тѣхния тихъ и монотоненъ животъ. Новината макаръ и късно, достигна и до ушитъ на дѣдо Божилъ. Селската кооперация за-

купила машина, която щѣла да замѣни воловетъ и кравитѣ въ оръята и щѣла да обслужва всичкитъ 50-60 семейства. Неговиятъ дѣдо Божилъ-воинъ Стефанъ щѣлъ да я докара.

Баба Цона не можа, както и той да си представи, какъ е възможно да не е жива душа: ни волъ, ни конь, че и магаре да не е — и да оре. Тѣ и не разисваха повече по този въпросъ. За тѣхъ радостно бѣше че ще си дойде Стефанъ, когато отъ три години не бѣха виждали.

Стана и това:

Една привечеръ, когато слънцето бѣше прикленало ниско надъ „Хайдушки камъкъ“, отъкъмъ училището, по шестото се зачу силно бръмчене, прилично на пукотеница: така-така, тап-тап! Нѣколко селяни, заедно съ касиера на кооперацията, излѣзоха на площада. Бръмченето се усилише. Онитъ на всички свѣтнаха. На завоая, задъ салския обортъ, се показа машината, управлявана отъ единъ младежъ въ синя рубашка.

Немо

Богътъ е човѣка, а не парата

Моралътъ, съвѣстътъ, силата на съвременното общество, на съвременниятъ индивидъ сж олицетворени въ парата.

Човѣчеството, обаче, почва да изживява този моралъ, тази съвѣст, тази сила — изживява вече днитѣ си, могъществото си — жълтиятъ металъ.

На мѣстото на тази студена, на тази ледена стихия встѣпва топлината, слънцето, чарътъ и жаждата за животъ — встѣпва човѣкътъ.

Може би, е много близъкъ този день, може би е малко далечъ, но, той иде. Сѣмето въ човѣшката душа се чувствавамакъ кълни, какъ вече нийне.

Кѣмъ този святъ сж обрѣнати — надежди, погледи, очакванията на милионитѣ, на огромнитѣ маси отъ хора, отъ човѣци.

За това, по нанало, на сегашната ужасна война, която всѣки день се вглѣбява и прави все по-страшна, все по-зловеща действителността — се гледа, като на естествена, не избяжна, неминуема последица на съвременната стопанска, материална и доховна организация.

Безкрайна жестокоста е да отречешъ животътъ, за да поддържашъ господството на парата.

Въ днешни дни, една малка, много малка частъ, една гръничка само отъ хора искатъ на всѣка цена, съ всички средства, дори съ цената на милиони човѣшки живота да

задържатъ и запазятъ стопанството въ тази болна форма, въ която то се гърчи въ предсмъртна агония.

Човѣчеството, като че ли стои възседната отъ златнитѣ планини на съвременността, заглушена отъ затрупаната човѣшка съвѣст и заслѣпена отъ неизмѣрната алчностъ на шепла закоравѣли сърдце.

Това сж господеритѣ на онѣзи дълбоки банкови подземия препълнени съ планини злато

Срѣщу тѣзи чиличени подземия се изправятъ чиличени юмруци, чиличената сила на човѣкътъ, на човѣшката съвѣст, на миратъ между хората и народитѣ, на човѣшкото благосъстояние, на културата, на прогресътъ въ духовния и материаленъ животъ.

Гигантска борба! Парата стои смутена, макаръ обединена — отъ една страна, а отъ другата страна святътъ на човѣцитѣ и на буднитѣ съвѣсти сгѣствяватъ своитѣ редици и творятъ съзнание за настъпващия голѣмъ даубой.

За това толкова блѣди, толкова безнадеждни се чувствуватъ и разбиратъ мѣрките които се извеждатъ на преденъ планъ днесъ и въ основата на които лежи могъществото на парата.

Богътъ е човѣка, а не парата. Въ тая ковачница искри новия животъ, новиятъ святъ.

КОСТА ТРЯЯНОВЪ

Смъртъта на Марциана

Велика и могъща е била Римската империя Нейниятъ баснословенъ основателъ и пръвъ царь Ромулъ, е билъ чадно на бога Марсъ, затова навредъ тя се е славела съ своитѣ голѣми завоевания. Въ предлѣтиѣ слънцето изгрѣвело и въ тѣхъ захождало.

Като Кайнъ убилъ Авела, тѣй и Ромулъ убилъ братъ си Ремъ и въ братоубийство получилъ бойното си кръщение. Той билъ откърменъ съ вълче млѣко и отъ тогава насамъ човѣкъ за човѣка станалъ вълкъ. Но освенъ съ завоеванията си, тая империя се прочула и съ своето огромно строителство. По цѣлата земя, където многочисленитѣ легиони разнасли славата на римския мечъ, сж изниквали градове и паланки или сж прокарвани удобни и трайни пътища. Изъ полуострова отъ тритѣ морета до Хемусъ и отъ гдъ Дунава до Карпатитѣ, на много мѣста е било оствяно съ богати градове и силни крепости и е била прокарвана мрежа отъ каменни пътища. Това станало нѣкъ-вече презъ времето на императоръ Траянъ, който билъ истински благодетель за Мизия и Тракия. За тѣхния разцвѣтъ той положилъ голѣми усилия и до днесъ името му е всеизвестно у насъ.

Когато се прокарвалъ пътя отъ градъ Анхиалъ презъ Хемусъ за Дунава, на великия императоръ харесали буйнитѣ извори недалече отъ Одесосъ и край тѣхъ устроилъ воененъ станъ. Въ своитѣ победоносни походи на северъ, той сздалъ силни укрепления по брѣговетѣ на голѣмата рѣка и морето, за да може да покори царя на дакиитѣ Децебалъ. Въ една такава крепостъ край градъ Томи е билъ заточенъ латинския поетъ Овидий, където е написалъ своитѣ тѣжни Понтийски поеми. Тоя станъ, обаче, скоро се разраствалъ въ голѣмъ и богатъ градъ по подобие на Никополитъ и Ризария. Той представлявалъ главенъ промишленъ срѣдце на цѣла Мизия и влѣзелъ на пжтищата между морето, Дунава и Хемусъ. Въ него императоръ Траянъ издигналъ величественъ храмъ и палата, а тая сжщо учредилъ монетенъ дворъ за да улесни младата промишленостъ. Буйнитѣ води на изворитѣ, които образуватъ пълноводна и бързотечна рѣка, били впрегнати въ десетки мелници. Тѣ работѣли деноношно, защото непрекъснати нервени съ храни пристигали

отъ вътрешността и заминавали за крайбрежието. Независимо отъ това, той градъ станалъ втора столица на великия императоръ.

Очарователната гледка на чуднитѣ извори харесала и на сестра му Марциана. Тя била по-красива отъ богиня. Съ дълбоки прекрасни очи, като изворитѣ, въ които води отгледала своя образъ или къпѣла своята стройна и глѣкава снага и съ буйна кръвъ като буйнитѣ имъ таласи, Марциана останала да живѣе тукъ докато братъ ѝ свърши две тежки войни съ своя съседъ Децебалъ. Въ тиха вечеръ при луноно осветление, когато сребриститѣ лъчи преарщатъ изворитѣ въ голѣми ярки звезди, паднали отъ звезданото небе, тя е мечтала за любовъ и за щастие, а денемъ при пълно слънчево осветление, когато въ тѣхъ се отразяватъ цѣлостветъ на небесната дѣга, е лудувала като фея съ коси отъ злато, пръснати по бѣлата ѝ снага. На нейната неземна хубостъ е завидвала скрито даже богиня Венера и затова тя нѣмала покровителството ѝ въ любовта. А изгарало сърдцето на хубавата Марциана за голѣма, силна, всеотдейна любовъ и за пълно щастие. Тя жадувала да бжде желана като египетската царица Клеопатра и прочута като единката нягния Елена, възпѣта отъ Омиръ за Илиада и Одисея. И за да се сбъдне нейния несбъднатъ блѣтъ, била готова и способна на всичко.

Веднажъ въ късна ноцна доба, когато града спѣлъ уморенъ, хвърковатъ конникъ пристигналъ отъ бойното поле съ радостната вѣстъ до Марциана, че дакиитѣ сж разбити и семия имъ цѣръ Децебалъ е хахнатъ въ пленъ. Императоръ Траянъ се връщалъ победоносно съ своитѣ храбри легиони. Туткиси граде билъ събуденъ съ свирене на рогъ и при зори всичко било готово за посрещането на войскитѣ и за отпразднуване на победата. Първенитѣ начело съ Марциана излѣзли съ лаврови вѣнци отъ вѣтънъ града и тамъ сестра и братъ се хвърлили въ предгрядитѣ единъ на другъ предъ войска и народъ. Императорската колесница, цѣла изкована отъ масивно злато, блѣстала ослѣпително на слънцето, а конетѣ впрегнати въ нея пристѣпали гордо и тържествено съ разпилани отъ вѣтъръ гривни. Всички ликовали неудържимо. И императорътъ за

да ознаменува голѣмата победа, обявилъ на всеослушание, че отъ тоя день града ще се нарича Марцианополитъ въ въ честь на сестра му Марциана. По тоя случай било дадено голѣмо народно угощение и устроено шумно веселие съ буйни къди за благодарственитѣ жертвоприношения. Освенъ това, на брѣга на Дунава, билъ основанъ новъ градъ на име Никополъ, което ще рече градъ на победата.

Самъ императорътъ пирувалъ въ палата и се забавлявалъ съ пленницитѣ и робинитѣ. Между тѣхъ билъ развѣчания царъ на дакиитѣ Децебалъ. Съ вързани ржце, охранияванъ отъ силна страже, въоръжена отъ глава до нозе, той билъ предметъ на жестоки закачки. Неговиятъ горящъ кървавъ погледъ пронизвалъ като съ отровна стрѣла сърдцето на Марциана. Завлѣдѣнъ всецѣло отъ хубостта ѝ, за нимъ Децебалъ забравилъ позорното си пленничество и станалъ глухъ и безчувственъ къмъ хулитѣ на победителитѣ пълководци, които императорътъ удостоилъ съ високата честь да ги покани на богатата си и пищна трапеза. На нея имало въ изобилие гжсто, черно вино отъ Одесосъ, което се лѣвело безъ мѣра и лакомства отъ цѣла Мизия, главно дивецъ отъ Лудогорието и риба отъ рѣката и езерото. Децебалъ билъ силенъ издръвъ. Въпрѣки изтощениа си страдалчески видъ отъ тежитѣ рани въ лютия бой, той изглеждалъ бодъръ и гордъ, съ осанка на херой. Това направило силно впечатление на хубавата Марциана, която била омрагосана отъ огнения му погледъ. Тая магия за нея била предопредѣлена на съдбата, защото въ неговото лице тя намѣрила мжжа за който е копнѣла душата ѝ цѣлъ животъ.

Но той билъ варваринъ и при това пленникъ, а тя сестра на великия императоръ Траянъ. Ето бедната, която ги раздѣляла за винаги единъ отъ другъ! Любовта, обаче, незнае граници и тя не се спира предъ нищо въ стремѣна си къмъ щастieto, защото тѣй е отредила безсмъртната Венера. Такива мисли и чувства възлунували тая чистокръвна римлянка, когато се оттегляла въ своитѣ царствени покои, за да остави братъ си да блудствува съ многобройнитѣ робини или да сжди и наказва жестоко невиннитѣ християни. Въ тържественъ (Продължение на 3-та стр.)

ЗА ФИНО МЖЖКО ОБЛЕКЛО САМО ПРИ

Калоянъ Маноловъ

КРОЯЧЪ

ул. „Царъ Симеонъ“ — срещу хотелъ „Преславъ“
Иа складъ платове и одеади. Укърени цени.
Високо качество. Прецизна изработка

Платете си абонамента!

Редовното излизане на вестника зависи само отъ него.
Администрацията

Седналъ бѣше на столче и въртеше съ сжцѣтъ си колело.

— Това е тракторътъ, нашия тракторъ! — извика радостно касиерътъ, гологлавъ, високъ, малко наведенъ напредъ, тридесетъ годишенъ мжжъ. — Ти-чайте да го посрѣщаме.

Всички го послушаха и се апунсанаха единъ следъ другъ.

— Уре-а-а! Стефанъ го керал!

— Добре дошълъ, добре дошълъ, — прорѣзаха въздуха нѣколко калпаци.

— На чия нива ще правимъ сефтето?
— Мани тия работи, Стефчо. Но, орали съмъ си толкова време съ ралото ѝ ирравнитѣ. Но, пакъ така ще си карамъ.

— Хайде, дѣдо Божилю, и ти ще дойдешъ съ насъ, — каза му касиерътъ.
— Той ще омекине, като ви-

ди какъ се оре, — усмихваше се Стефанъ.
Съгласиха го да тръгне. На нивата дѣдо Божилю се подпрѣ съ дрѣвения кривакъ до една купчина камѣни, които съ години бѣха трупали съ баба Цона, запуши лулата и загледа. Стефанъ седна на столчето, дрѣлна една желѣзна прѣчка, моторътъ забръмча и тракторътъ трѣгна напредъ.

Касиерътъ се обрна:
— Тана ораетъ хората, дѣдо Божилюе. Не сж като насъ.

Дѣдо Божилю, забравилъ да смуче чибуча, позиналъ съ уста и аперилъ погледъ въ сына си и въ това чудовище, не знаеше какво да отговори. Той сравняваше трактора съ волъ — нѣма рога, съ конь — нѣма грива. А върви ли, върви. Не се изморява. Браздитѣ се лѣзятъ една следъ друга, и то не като тия отъ дървеното рало! Сянкътъ бѣше нѣкаква дяволия. Той единъ глава и къмъ слънцето, за да се увърни, че не сънува. Но това не е сънъ.

Ето го неговиятъ Стефанъ, ето го и касиерътъ на кооперацията, съ които до сега разговаряше. Половината м-щъ, презъ който се бавѣше дѣдо Божилю тукъ, стори му се, че се замѣня съ половинъ или нѣколко часа.
— Видѣ ли, тател! Какво се чудитѣ! Грѣшката е тамъ, че ти имашъ нѣколко парчета и сж на по нѣколко километра разстояние едно отъ друго. Ако бѣха на едно мѣсто, нѣмаше да се губи нито време, нито напразно бензинъ за пжтя, — тупаше го по гърба Стефанъ.
— А да нѣмаше всичкитѣ тия слогове, да видишъ, колко по-лесна ще бжде работата, — допълваше касиерътъ.
Отъ тоя моментъ нѣщо бѣше въ редъ въ душата на стареца. Хармонията се наруши. Той, който се смѣташе за заможенъ човѣкъ, като че ли изведнажъ обеднѣ. Та що е това нива, да я поорешъ за единъ остень време? Нищо си е. Тия тревожни мисли обрѣнаха мозъка му — сърдцето му

бѣше тревожно. Отдавна не е тупѣло така.

— Хайде ти си иди. Почини си у дома, — помоли го Стефанъ. — Ние ще оремъ и на другитѣ, пакъ довечера ще си дойдемъ.

— Е, ваша работа, — не смѣше да възражава повече дѣдо Божилю.

Когато откренѣ вратата на стаята, баба Цона се обрна и посрѣщна Бардето съ разтворена уста.

— Е?

— Но, свърши се.

— Кое?

— Оранята, — каза Бардето, прекръсти крака и се сви на столчето. Вгледанъ презъ прозорчето къмъ полето — като на себе си добави: — Но, ние ли не сме за този святъ? Самъ Сатаната ли трѣгна поземата... После се обрна къмъ старата, която го гледеше изпалшено.
— А нашиятъ Стефанъ сигуръ много ученъ челякъ е! Върти ли... Върти! А то пори земята!

ДУМАТА НА КОМПЕТЕНТА

Георги Ив. Поповъ

Предпоставки на кооперацията

Както насокитъ за бъдещето развитие на едно обществено движение, така и характера на дейността въ него се обуславятъ не само отъ основнитъ принципи, положени въ неговото начало, но и отъ конкретно даденитъ условия всрѣд които се развива това движение. Въ процеса на това развитие то се оформява, поправя и усъвършенствава. Така е и съ кооперативното движение. Основнитъ на това движение, положени отъ първитъ теоретични и практични деятели и до днесъ сж запазени, обаче животътъ създаде много други ценности въ него. Така то постепенно се доразвива и преуспѣва.

Ето защо, за да могатъ да се посочатъ предпоставкитъ върху които трѣбва да се гради кооперацията, необходимо е да се запознаемъ съ нейнитъ основни принципи, съ основния ѳ развой и най-после съ различнитъ конкретни условия всрѣд които се проявява днесъ. Отъ тоя прегледъ изтъкватъ се следнитъ констатации:

Кооперацията се яви отъ нуждитъ на живота. Тя не е измислица на кабинетенъ ученъ или случаенъ опитъ. Отъ материалната оскъдица, отъ нищетата на народнитъ маси, отъ стремение за по-добъръ животъ и ѳ името на една социална справедливостъ се роди първата кооперация. Въ нейната основа се поставиха начала, които вънасяха корекция въ различната общественно стопанска система. Тия начала бѣха; неутралитетъ, свободно членуване, самоуправление, самопомощъ и взаимно-помощъ. Въ името на тия основни начала се получи единъ тласкъ, който даде за резултатъ огромния ръстъ на кооперацията въ всички страни. Съ нищо не се доказа, че тия принципи спѣватъ развитието на кооперацията и вредятъ на цѣлкупното обществено развитие. Напротивъ, на лице е само тѣхното благотворно влияние. Наредъ съ тия основни начала допринесе за развой на кооперацията и това, че начело на нея заставаха честни и преданни дейци. Първитъ кооперативни дейци не бѣха платени, тѣ се предаваха съ жаръ на това ново дѣло, не жалеаха сили и средства и съ завиденъ идеализъмъ понасяха всички негодни, хули и упорито поставиха началото на кооперацията. Това е въ всички страни, това е и въ насъ. Колко много трудъ, сили, срѣд-

ства сж употребени отъ нациитъ първи кооперативни дейци! Само отъ едно вътрешно убеждение, отъ идеализъмъ и стремение къмъ по-добъръ животъ, млади, интелектуални сили, въпрѣки всички негодни, поставяха основитъ на днешнитъ коопераци. И при най-благоприятни условия за развитие, лишена кооперацията отъ едно честно ржководство, отъ дейци, които да познаватъ нейнитъ основи, и сж посветени съ преданостъ на кооперативното движение, тя ако не заглжне, поне ще се измѣни въ своята сжщностъ. Най-после върху развой на кооперацията иматъ влияние и конкретнитъ условия — материални и духовни — всрѣд които тя се проявява. Явила се отъ живота, тя се развива всрѣдъ него и поради това ще носи неговото отражение. Кооперацията не се проявява въ висинитъ — само въ обсега на идеитъ. Тя слиза отъ катадневния животъ — отъ него черпи своитъ сили и въ него тя влива своята благодатъ. Поради това и често кооперацията е нападаена отъ вънъ за потъпкване основнитъ ѳ начала, а не малко мжки, разочарования сж изживявани и отъ нейнитъ дейци. Забравя се основното правило, че както всѣки институтъ, така и кооперацията отразява въ себе си господстващитъ за дадено време и мѣсто материални и духовни обстоятелства. Въ нея има стремение да се създава ново, по-възвишено отъ настоящето, но това не става така просто, както се иска на нейнитъ деятели. Неджитъ на времето и мѣстото ще се отрязватъ въ нея и ще даватъ единъ отенъкъ. Това ще създава поводъ за атака отъ вънъ и трудността на дейцитъ въ нея. И разбира се, трѣбва последнитъ да работятъ винаги съ мисльотъ, че кооперацията сж неспособна всички прѣчки и неджзи и ще развива въ себе си по-висша организация, а сжщо така ще преобразува, както своитъ членове, така и цѣлото общество. Временнитъ успѣхи ѳ завои въ живота на кооперативното движение сж неизбѣжни. Важното е, че общиятъ развой е въ възходъ.

Така идваме вече да очертаемъ необходимитъ предпоставки, които обслужватъ кооперацията, както въ нейната идейна и организационна сжщностъ, така сжщо и нейнитъ залози за усъвършенствуване. Следва

Вървятъ напредъ, отъ утрото ободрени мже, жени, деца, кола до кола наредени; ралици на рала стърчатъ звънятъ: мотики, сѣрпове; скърцатъ кривитъ коледа до следа чертаятъ; отбръватъ сѣкашъ дългия пжтъ. Така се точи тая върволица, блѣсканица; отъ кола, добиткътъ и хора — въ ранна умора се отдали на тежкия трудъ за чужда радостъ мжа изпитватъ; залитватъ и пакъ вървятъ — отаредъ по цѣлото поле се нижатъ; като огромна змия тѣ ближатъ неравния пжтъ... грудьтъ гж зове... Въ него всичко забравява — удавятъ и мжа, и стрѣвъ — прѣвъ и последенъ съ него се бори; пори зематъ — твори благаща цѣлия свѣтъ... Слънцето се издига, пристига всѣки на своето парче земя; затуптя въ радостъ като презъ младостъ селяшкото голѣмо сърдце.

Стрѣвъ Трендафилъ

Смъртта на Марциана

(Продължение отъ 2-ра стр.)

жествени моменти, които трѣбвало да се ознаменуваатъ, упияния и развратенъ императоръ често се пробуждали наизнизи нагони и въ жестокоствата си особено къмъ християнитъ, той дори подражавалъ на предшественика си Неронъ. Сега, обаче, Траянъ билъ занятъ изключително съ своя пленникъ Децебаль. Сжщата нощъ той билъ хвърленъ въ тъмница за да бжде обезглавенъ на следния день. Но Марциана възла тайно ключоветъ отъ стражата и отишла при него да го моли да забѣгнатъ заедно. Децебаль, обаче, не се съгласилъ, макаръ да билъ лудо влюбенъ въ нея. Той се усъмнилъ да не е измама нейната постъпка, защото тя съвсемъ не подхождала на една римлянка.

Това обхваната отъ безуменъ гнѣвъ Марциана забила остъръ мечъ въ безащитнитъ му гърди и сама пронизала сърдцето, което ѳ процувало, защото ѳ обичало всеотдайно и безпрѣдѣло. Това тя узнала отъ самия него въ предсмъртния му часъ, но всичко лудо вече късно, много късно! Децебаль билъ безжизненъ трупъ. И за да му принадлежи въ смъртта ѳ се удавила въ единъ отъ изворитъ, които сж били любимото ѳ мѣсто за мечти и блѣнове въ часове на уединение. Тамъ, Марциана погубила своята хубостъ и младостъ за да угоди на безсърдечната Венера, която не е могла, да понеса по голѣма хубавица отъ себе си между смъртнитъ!...

Това сказание ми нашепнаха чуднитъ извори въ историческото мѣсто около днешното село Рѣка Девня. Особено извора Волоскоу, който съ своитъ клокоченя напомня непонятна речъ, а бездннитъ изворъ съ чиститъ си прозрачни води — малко планинско езеро. Презъ неговитъ водикато презъ стъкло се вижда пакъ тоя до самото дѣно и все пакъ тоя изворъ се смѣта за бездненъ. Споредъ сказанието въ него се е удавила сестрата на великия императоръ. И наистина, тия два извора наподобяватъ две чудно-хубави очи — очитъ на божествената Марциана, а мѣстността около тѣхъ ни говори за нѣкогашния цвѣтущъ градъ, превърнатъ сега въ купчинни камѣни и прѣстъ. Всѣки камѣкъ и всѣка купчина прѣстъ на тоя мѣсто казватъ много нѣщо, защото ведно съ изворитъ представляватъ единъ съвъ на яве, една приказка безъ думи! Тукъ знала яма разбулава цен-

ВАША И ЧУЖДА БЕЛЕЖКА

Още единъ случай

Незапочнала още учебната година и единъ новъ случай на покруса не закъснѣ да дойде. Ученикъ отъ пловдивската гимназия прѣстреля учителя си, прѣстреля следъ това и себе си. Не е прѣвъ тоя случай. Не за прѣвъ пжта и мнозина, между тѣхъ родители и учители даже, се питатъ за причинитъ. Обикновеното обяснение на тия причини: признаци на неравновесие и слабъ успѣхъ по вина на ученика, не задоволява вече. То би задоволило само спокойнитъ зрители и нѣмитъ свидетели.

Широко известенъ е повикътъ: програмата на учебнитъ заведения да се промѣни. Подготовката по дисциплинитъ на тая програма трѣбва да задоволява нуждитъ на живота. Въ него по-лесно преживяватъ вѣобще подготвенитъ, а не хората съ натрупани знания. Въ духътъ на тая искана промѣна има ли мѣсто въ програмитъ на нашитъ учебни заведения за единъ новъ предметъ: възпитание. Или обща култура?

Нравствени качества и добродетели сж необходими за тия млади хора. Необходимо е вграждането на тия качества между съживяването, опрѣсената схоластика. До тогава до когато званието: добъръ и примѣренъ ученикъ се мѣри само съ знанията и поведението, въ връзка съ тия знания, ще търсимъ напразно причинитъ и въ сжщото време ще бждемъ свидетели на ученически убойства и самоубийства, отговорността за които е повече наша, отколкото на тѣхъ — нещастнитъ жертви на времето.

Писаровъ

ХРОНИКА

Курсоветъ по френски езикъ за начинающи, напреднали и пр. на Френско-български Огнисище „Св. Михаилъ“ (бившъ френски мжки колежъ) се откриватъ на 2-й Октомврий т. г. всѣки Понеделникъ — Срѣда и Петѣкъ отъ 8 до 9 ч. вечерята. Записване и сведения всѣки следъ обѣдъ въ Огнисището ул. 6-й Септемврий, № 54 — Телефонъ 26-19.

на старина! Тамъ самотна могила крие нѣкогашна тайна! Всѣде погледа открива следи отъ миналото, а слуха едва чуто долавя въ клокоченето на изворитъ името: Марциана, Марциана!...

Радиото и човѣшката солидарностъ

(Продължение отъ брой 11)

Лѣкаритъ, които го бѣха преглеждали преди менъ бѣха заключили, че има заболяване на слезката и черния дробъ. Това бѣше човѣкъ доста младъ само 39 годишенъ, но въ периодъ отъ нѣколко седмици съвсемъ застарялъ. Първиятъ внимателенъ прегледъ ме наведе да мисля за нѣкоя паразитна болестъ... Дългътъ разпитъ ми уясни, че малко преди първитъ симптоми на болестъта, клиентътъ ми пжтувалъ изъ Италия. Единъ день, презъ лѣто, минавайки презъ едно малко пристанище, слѣзълъ въ хотелъ съ съмнителна чистота. Сезонътъ билъ въ разгара си и всички добри хотели били наводнени съ чужденци-туристи. Върналъ се късно вечеръ, много уморенъ, той не помислилъ да спусне тюленята мрежа. Спо-

мняше си още, че сънътъ му е билъ много неспокоенъ и че презъ цѣлата нощъ е билъ досаждан отъ мухички. Следъ нѣколко седмици болестъта се появила. И съ развълнуванъ гласъ, д-ръ Дерекъ припомня борбата си срещу тая страшна болестъ. — Веднага помислихъ за „кала азаръ“, чийто симптоми познавахъ. Но не смѣхъ да вървамъ. Подложихъ диагностиката си на най-щателни изследвания. Най-после нѣмаше вече никаква съмнение: намирахъ се лице съ лице съ случай отъ „Кала азаръ“. Но непредвидена мнчютиа се яви: тая болестъ е незнатна въ Европа и никоя парижка лаборатория не фабрикува серума. Обърнахъ се къмъ всички столични аптеки и всички фабрики за фармацевтични продукти, но на-

праздно... Тогава се обрѣнахъ къмъ колежитъ си и каква бѣше радостъ ми когато открихъ при единъ отъ тѣхъ 2 ампули „уреа стибалинъ“. Избѣрзахъ при болния и му инжектирахъ съдържимото въ 1 ампула. Въ време отъ нѣколко часа „уреа стибалинътъ“ направи истинско чудо... За нещастие, невъзможно ми бѣше да продължа лѣкуването, защото никжде не можахъ да се снабдя съ нова доза отъ серуме. А чето, благодарнитъ ефектъ на първитъ мои инжекции започваше да се затрива! Клиентътъ ми, който следъ много седмици разочарование започваше да се окурява наново, поиска нови инжекции. И азъ не бѣхъ способенъ да го подкрепя лѣмахъ смѣлоствъ да го гледамъ въ очитъ. Най-после отчаенъ, намѣрихъ главниятъ редакторъ на единъ медицински вестникъ и изложихъ му какъ е случая: бѣхъ сигу-

ренъ, че въ Парижъ трѣбва да има малко отъ тоя серумъ, но не знаехъ где да го намѣря. Впрочемъ детинска игра бѣше да се спаси, благодарение на него, човѣкъ, безъ туй неотвѣдно обреченъ на смъртъ. „Върнахъ се дома въ крайно изморено състояние. Бѣхъ седналъ предъ писалището си съ глава подпрѣна на рже, когато телефонътъ извътна. Бѣше директорътъ на Радио-Парижъ, който ми известяваше, че главниятъ редакторъ на медицинския вестникъ го бѣше поставилъ въ течение на случая, че цѣлата французка държавна радио-мрежа се поставя на мое разположение. Съ треперящъ гласъ продуктувахъ моето известие... много бързо... за единъ умирающъ... Това ставаше въ 8 ч. безъ 10 Следъ 25 минути получавашъ първиятъ отговоръ, първитъ практици. Цѣлата нощъ звъненето на телефона не спрѣ. Човѣшката солидарностъ! Какво искате...

Алло, алло, Д-ръ Дерекъ? Чухъ вашата апелъ. Изпращамъ Ви незабавно нѣколко ампули „уреа стибалинъ“... Една телеграма отъ Марсилия: Чухме апела Ви. Професоръ Натанъ-Лалие притежава „уреа-стибалинъ“... Нанова телефона Стара дама съ треперящъ гласъ... „Въ 1928 год. внучето ми бѣша заболѣло въ Ханой отъ Кола-азаръ“. Вѣхме си доставили отъ Индия съ аеропланъ нужния серумъ... Днесъ то е оздравѣло и ние имаме още нѣколко кутии... Незабавно Ви ги изпращамъ“. Пакъ телефона: „Мжжътъ ми е полкникъ въ британска Индия. Лѣкувахъ му съ радио-телеграма „уреа стибалинъ“. Той ще Ви изпрати съ аеропланъ! Една истинска модерна легенда... Въ полунощъ, когато имахъ вече предъ себе си десетки ампули и бихъ можалъ да облекча страданията на моя бол-

(Края следва на 4-а стр.)

Стол. издател Станя Динчев Редактор Д-ръ Иврилъ Йорданов

Йовковъ — Човѣкътъ, художникътъ

Има писатели, които човѣкъ може да си представи не само като творци: единъ Зола — голѣмъ адвокатъ, Томасъ Манъ — ученъ, Йовкова — не. Толкова художникътъ у него бѣше нераздѣленъ отъ човѣка, толкова човѣкътъ бѣше напълно въ служба у творца съ своя интелектъ и емоционални преживявания. Едното и другото образуваша нѣщо цѣло, нѣкакъвъ блокъ отъ самороденъ сѣпжъ металъ, който не можеше да бѣде разложенъ нито отъ високитѣ температури, нито отъ действително времето. Отъ тамъ, по далечно поради съзнателно и предна мѣрнамѣрено въздействие, Йовковъ можеше да се определи така: човѣкъ на единствената целъ: Той бѣше роденъ писателъ и такъвъ умрѣ — единъ завършенъ професионалъ въ най-добрия смисълъ на думата. Не зная въ това отношение другъ подобенъ примѣръ освенъ Флоберъ. Както последниятъ, Йовковъ живѣеше само за изкуството, вѣрваше въ неговото самовластие и чрезъ него задоволяваше всички свои потребности и копнения въ свѣта. Не би ли подписалъ Йовковъ следнитѣ Флоберови изрази: „Да влезешъ за винаги въ изкуството и да презрешъ всичко останало, ето единичното срдѣце, за да не бѣдешъ нещастенъ. Разбира се, много нѣщо не ми достига; навѣрно бихъ можелъ да бѣда тъй щедъръ, като най-богатитѣ; тъй неженъ, като любовнитѣ; чувственъ като хората на насладитѣ. А между това, азъ не искамъ ни богатство, ни любовъ, ни наслади. Азъ искамъ само 5—6 часа спокойствие въ стаята си, зиме — голѣмъ огънь въ огнището вечеръ — две свѣци на масата! Ако Йовковъ не бѣше семеенъ и материална обезпеченостъ му позволѣше да не бѣде свързанъ съ града и съ хората, той сигурно щеше да има своята Maison de Croisset и тамъ, подобно на своя френски събратъ, щѣше „болненъ,

раздразненъ, хиляди пжти на денъ довелъ до отчаяние, безъ жени, безъ животъ около себе си“, да продължава бавно своя трудъ, като добъръ работникъ, който, засукалъ ржави, удря върху наковалната съ коси мокри отъ потъ, безъ да се бои нито отъ дъждъ, нито отъ градъ, нито отъ вѣтръ, нито отъ грѣмъ“. А всждностъ, и въ града, и срдѣкъ семейството и приятели, Йовковъ си имаше своя Croisset, своето усамотение, своята собствена атмосфера, въ която само, изглежда, можеше да живѣе и да твори.

Този откъснатостъ отъ свѣта и аполитичностъ по отношение на обществения животъ не бѣха изсушили никакъ срдѣцето му къмъ човѣшкитѣ радости и болки. Наистина, съвременността не бѣ отразена въ неговитѣ творчески постижения. Погледътъ му бѣше обърнатъ повече назадъ, отколкото наоколо и напредъ. Ала отъ друга страна, въ нито една страницъ, написана отъ негова ржка, нѣма и следа отъ артистиченъ егосентризмъ, отъ себелюбеностъ и самозадоволяване, логическа последица за писатели, които гледатъ на свѣта отгоре и отдалеч. Не само това. Никжде нѣма ни единъ личенъ тонъ, ни единъ намекъ дори за интимнитѣ въ надежди и разочарования, никжде той не описа себе си боленъ, самъ, носещъ доброволната жертва на голѣмъ художникъ срдѣкъ едно полурадушно и лекомислено общество. Йовковъ-художникътъ не си позволи да отбележи ни една биографична черта на Йовковъ-човѣка. Макаръ че се даваше цѣлъ на своитѣ герои, неговитѣ рожби не биваше да знаятъ душевнитѣ и физически безлези на тѣхния тпоречъ. Като нѣкакъвъ безкрайно неженъ баща, той се явяваше предъ тѣхъ само съ ведро лице, съ уравновесена душа. Реалистъ и голѣмъ реалистъ, а поетъ по душевенъ складъ, Йовковъ проектираше вситѣ

творчески блѣнове въ нѣкакъви далечни ширини, до какдето не можеше да достигне отзвукъ отъ шума на неговата съвременност, но до тамъ сждо не биваше да проникне нито една въздишка, нито единъ стонъ на личната му, човѣшка участъ по силата на едно спартанско понятие за дългъ и безкористие. По този начинъ, скривайки автора задъ произведението, той достигаше до максимумъ епископско спокойствие и обективна пълнота въ рисуване на живота, съ което напомя отъ ново Флоберъ, но единъ Флоберъ, преминалъ презъ Толстой — по-мекъ, по-срдеченъ, безъ страстнитѣ умрази на великия французинъ и неговата неизличима мизантропия. Дори и да изпитваше умрази и разочарования, да имаше своитѣ часове на мизантропия и апатия, Йовковъ изживаше тия горчила на душата си въ разговоръ съ своитѣ близки, съ приятели и познати. Никого ржката му, обаче, не би дрзнала да сложи на блѣлата хартия тия други Флоберови думи: „Струва ми се, че вървя изъ безкрайна пуснина, вървя кой знае ли, и въ едно и сждо време съмъ и лжтникъ, и пусиня, и камела. Само една надежда ме крепи: че скоро ще се простъ съ живота, и че, разбира се не ще започне другъ, който, може би ще бѣде още по-печаленъ“. Неговото съзнание за отговорностъ, вѣрата му въ високото предназначение на писателя като вождъ и образецъ не бѣха позволили на Йовкова да напише дори въ писмо тия редове, кждето личното е поставено надъ общо-човѣшкото. Този аполитиченъ, самонивъ, раздразнителенъ човѣкъ всждностъ обичаше свѣта и хората съ нѣкакъва трогателно чиста любовъ, която му налагаше задължения и трѣбования, каквито малцина издигнатъ хора изпитватъ у насъ. Съ гдинитѣ тѣзи изисквания на Йовкова отъ себе си крепиха и съ затвърдяваха все повече: растѣше човѣкътъ, растѣше и художникътъ. Смъртта само можа да тури предѣлъ на този двоенъ вѣходъ

Ст. Загорчиновъ

ВЕСТИ

Прибывава въ града ни художника-маринистъ Марио Жекювъ.

За режисьоръ при Варненъ Народенъ театръ е назначенъ г. Николай Фолъ. Нему ще бѣже възложено организирането на детски театръ.

Печатница „К. Николовъ“
Телефонъ № 26-58

Анекдоти

Единъ отъ ученицитѣ на Сократа запиталъ своя учитель, дѣбре ли ще стори ако се ожени.

„Ожени се“, отвърналъ Сократъ. „Ако случишъ добра жена, же живѣешъ честито; сждено ли ти е пъкъ да вземешъ лоша жена — ще имашъ възможностъ да станешъ философъ.“

Сократовата жена, злата Ксантипа, чула това, разлютилася се ужасно, наругала юнашки мжжа си и накрай излѣла върху му единъ медникъ мръсна вода.

„Нѣма нищо чудно, че следъ такава грѣмотевица, заваалъ и дѣждъ“, отвърналъ спокойно Сократъ.

При първата си ауденция у английския кралъ Яковъ I, единъ новозначенъ френски посланикъ показалъ по-вече бѣбривостъ и лекомислие, отколкото разумъ и разсудкъ. Когато го изпитрлалъ, Яковъ I попиталъ канцлера си Беконъ, какъ му се вижда новия посланикъ.

„Много едъръ и напетъ човѣкъ“, отговорилъ Беконъ.

„Не за това Ви питамъ“, рекълъ кралътъ, „азъ бихъ искрълъ да зная какво мислитъ за глвата му?“

„Съръ“, отвърналъ Беконъ, „високитѣ хора понѣкога приличатъ на високитѣ здания съ по четири-петъ етажъ; въ тия здания обикновено най-горнитѣ етажъ е най-зле мебелиранъ.“

Веднжъ италианскитѣ писателъ Габриелъ Д'Анунцио по-исксалъ да купи отъ единъ парижки антикваръ една малка картина — мадона отъ единъ бележитъ южноиталианскитѣ художникъ. Антикварътъ искалъ петдесетъ хиляди франка, а Д'Анунцио давалъ десетъ. Ала изведнжъ антикварътъ се вгледалъ въ купувача, замлъкналъ за мигъ и после развълнуванъ рекълъ: „Е добре, за Засъ може десетъ хиляди, а Зарданъ отъ покулката, а още по-вече отъ това ново доказателство за свѣтовната му известностъ, Д'Анунцио платилъ паритѣ и тръгналъ, като поржчалъ на антикваръ да му прати картината въ хотелъ Клариджъ. Но още не излѣзълъ на улицата, той видѣлъ, че антикваръ тича следъ него: „Какво има?“ обрналъ се той. „Вие забравихте да ми кажете почитаемото си име!“ отвърналъ антикварътъ.

Четете в. „Завой“.

Фейлетонъ

Комари

Едва слагамъ глава на възглавницата и чувамъ гласовѣтъ имъ. Това е цѣла ескадрила, устремила се къмъ мене, къмъ моята човѣшка кръвъ. Ето, единъ бучи като тримоторенъ бомбардировачъ; нѣколко му пригласа, подобно на ловджийски аероплани. Цѣла ескадрила, предъ която за мигъ се чувствамъ безсиленъ. Следъ това скачамъ, запалвамъ лампата и започнавамъ отчаяно да отбивамъ това въздушно нападение. Азъ се защищавамъ. Защищавамъ своята сѣпжа човѣшка кръвъ. Нима нѣкакъви нишкови комари иматъ право надъ нея? Тя е ценна. Нищо не значи, че човѣшката кръвъ изобича е вѣтина и се разлива за било и не било. Вникте я подъ микроскопа! Цѣлъ свѣтъ, загадченъ, живъ, тайнственъ. Бѣли и червени кръвни тѣлца и пр. и пр. Исвичко това ржжъ неспрестанно, работи, направлявано отъ непознати закони: мощни, вѣчни, неизмѣнни. А нѣкакъви жалки комари, които вѣроятно нѣкжде въ своето комарешко подсъзнание си въобразяватъ, че съмъ създаденъ за тѣхъ и че тѣ сждаретъ на въздуха, устремено я нападатъ.

Обеявамъ война на комаритѣ. Стрелкитѣ на часовника бавно просмукватъ ношѣта. Чакъ на разсъване засипвамъ и сънувамъ пакъ комари: голѣми и тежки, които бръмчатъ немилостиво по небето и носятъ черната, злобона сѣба на много, много хора, останали сякашъ безъ сѣба.

Ясенъ Каменовъ

КНИГОПИСЪ

Излѣзла е отъ печатъ брошурата на нашия добъръ приятелъ и сътруднителъ Добринъ Василевъ: „Българскитѣ читалища“. Въ нея се разглежда историята на българското читалищно дѣло. Достига се отъ книжарница Д. Димитровъ Варна.

Получи се въ редакцията ни новозлѣзлата книга на младия писателъ Крумъ Григоровъ — Границата (разказъ). Достави книжарница „Новъ свѣтъ“ — ул. Езархъ Йосифъ № 34 — София.

Абонирайте се за списание „Природенъ лѣкаръ“ — научно популярно списание за природно лѣкуване и природосъобразенъ животъ. Редактира Д-ръ К. Йордановъ. Годишенъ абонаментъ 50 лв.

никъ, телефонътъ се обади: „Докторе, отчаянъ съмъ. Не съмъ лѣкаръ, но когато чухъ Вашия апелъ взехъ колата си и отогваа обиколихъ всички болници въ Парижъ, за нещастие напръзно... Какво бихъ могълъ да направя?..“

И до сутринта не преставаша да ме викатъ отъ Парижъ, провинцията, отъ чужбина даже. Жена ми, която бѣше дошла въ кабинета ми, плачеше отъ възлиение. И безъ да се срамя, признавамъ Ви самъ азъ, когато толкова страдания сж ме направили почти безчувственъ, не можехъ да задържамъ по вече сълзитѣ си.

Какъ да изразя радостта си: че почувствувахъ среща съ това, въ което до сега се съмнявахъ, човѣшката доброта!

Така говори докторъ. И тоя споменъ покрива още погледъ да мул..

И моя сждо.
Съобщава: П. Плучи

Добринъ Василевъ

БЪЛГАРСКИТЪ ЧИТАЛИЩА

Много пжти вече, по разни случаи и поводи, свързани съ прегледа или изтъкването на читалищното дѣло въ България, се е писало, че българскитѣ читалища представляватъ едно отъ най-интереснитѣ явления въ българския духовенъ животъ и че сж „самобитна рожба“ на културнитѣ устремли на българското племе.

Близко вече цѣлъ вѣкъ българскитѣ читалища сж утвърдени въ нашата най-нова история и нашата общественостъ и въ продължение на толкова десетилѣтия, рѣдко за нашитѣ условия, бележатъ живота на една непрекъсната традиция, по силата на която около тѣхъ да се събиратъ, подрастватъ и разрастватъ най-буднитѣ, най-идейнитѣ и най-творческитѣ елементи.

Но още по-трайно за характеристиката, съ която българскитѣ читалища ще останатъ като достойне на времето, е това, че тѣ сж останали огнищата, гдето е вирѣлъ и вирѣе чистиятъ български идеализъмъ, едно труженичество, подбудитъ къмъ което не сж били освенъ най-свѣтлата безкористна служба на една обществена и национална идея, претворявана и изнасана презъ лжчитѣ на една напредничавостъ и вѣрване въ кракъ съ гигантския кракъ на историята.

Българскитѣ читалища сж народни училища въ най-пълната и най-добра смисълъ на думата и рѣдко има страни, гдето сътрудничеството между школска наука и извънучилищна просвѣта да е било толкова тѣсно, неразрывно и плодо-

носно. Тѣ сж училищата, презъ които е миналъ единъ народъ, не само съ своитѣ младежки и учачи се поколения, но цѣлъ, цѣлничекъ отъ децата до старцитѣ и когато българинъ говори за читалище той подрабира училище, театръ, свободна обществена трибуна, музеи и всичко онова, което е насочено да служи на духовното просвѣтление на единъ народъ.

Самото наименование „читалище“ сочи на основния белегъ на тая обществена проява и това образование на обществена тѣла, мѣста гдето преди всичко се събиратъ люде отъ разни общества сълюйове да узнаятъ нѣщо за близкитѣ и далеченъ свѣтъ, който образжда, чрезъ книгата или повременнитѣ издания, събирани, пазени и своджани въ една, на известна система подчинена обществена книгохранителница. Така въ първата си форма, читалищата сж общест-

вени библиотеки, събиращи и даващи книги на всеобщо използване, както това е съ всички библиотеки по свѣта, безразлично отъ начинитѣ или вида на материалната поддръжка и обществено събиране на лицата — устроители на тия библиотеки.

Но впоследствие, и то скоро следъ появата тия обществени библиотеки-читалища, по силата на едно повеление на обществено развитие, къмъ и надъ това основенъ белегъ на читалищата се присѣдинява и надава, другиятъ, по-широкитѣ, по обхватнитѣ признакъ, а именно преаръщането на тия учреждения, отъ само библиотеки, отъ само „мѣста за четене“, въ мѣста; гдето се развѣнятъ мисли, изказватъ убеждения, устно и въ словопридане, гдето се коватъ общественитѣ настроения и се зараждатъ и развиватъ почини за всевъзможни общополезни дѣла.

(Изваже отъ едноименната му книга)